

ανάγκας τῆς διανοίας καὶ τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ. Ἀλλὰ καὶ εἰάν ἐν μόνῃ τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ θελήσωμεν νὰ ἐμμείνωμεν, τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀσίου, τοῦ Κοραῆ καὶ ἄλλων διακεκριμένων ἀνδρῶν, οἵτινες διὰ τῆς « φιλολογικῆς ἐφημερίδος τῆς Κωνσταντινουπόλεως » ἐν καθαρῷ Ἑλληνικῷ ἰδιώματι πραγματεύονται τὰ ὑψηλότερα ἠθικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ ζητήματα τῆς νεωτέρας ἐποχῆς, μαρτυροῦσι τρανῶς οὐ μόνον ὅποιον ὄργανον παρέχει ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ, ὅποταν τις γινώσκῃ νὰ τὸ μεταχειρισθῇ δεξιῶς, ἀλλὰ καὶ ὅτι δεξιότατα μεταχειρίζονται αὐτὸ οἱ ὑπολαμβάνοντες τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν ὡς ζῶσαν.

Φ. ΔΥΒΝΕΡΟΣ.

Παραθέτομεν εἰς τὰ προηγούμενα τὰς τοῦ Κοραῆ σκέψεις περὶ γλώσσης, ἃς πᾶς γράφων τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὑπογραμμόν·

« Σκοπὸς τῆς παραβολῆς τῆς σημερινῆς γλώσσης μὲ τὴν παλαιὰν εἶναι νὰ διεγείρω τοὺς νέους εἰς ἀκριβεστέραν γνῶσιν τῆς προγονικῆς γλώσσης, ὅχι διὰ νὰ τὴν ἀναστήσωσιν (ὥς ἀφήσωσι τὴν ἀνάστασιν αὐτῆς εἰς τοὺς ἔχοντας τὸ χάρισμα τῶν θαυμάτων), ἀλλ' ὥς μόνον μέσον νὰ διορθώσωσι καὶ νὰ καλλύνωσι τὴν σήμερον ζῶσαν ἀπὸ ζῶντας λαλουμένην γλῶσσαν, τρίβοντες καὶ πλύνοντες τὰς προσκολλημένας εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὴν μακροχρόνιον τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους δυστυχίαν πολλὰς ἀσχημίας.

« Αὐτῶν ἡ τρίψις ὅμως καὶ πλύσις ἔχει χρεῖαν καὶ αὐτὴ προσοχῆς, μὴ συνεκτρίψωμεν πολλὰς αὐτῆς λέξεις καὶ φράσεις, τὸ φαινόμενον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ πραγματικῶς βαρβάρους, καὶ γυμνώσωμεν τὴν γλῶσσαν ἀπ' ὅσα εἶχε πρὸ εἴκοσι ἑκατονταετηρίδων, βάλλοντες εἰς τόπον αὐτῶν, πάλιν ἐξ αὐτῆς, συνωνύμους μὲν λέξεις καὶ φράσεις, ἀλλ' αἱ ὁποῖαι, συρροαπτόμεναι μὲ τὰς εἰς ὅλους συνήθεις, κατασκευάζουν τὸν δικαίως κωμωδούμενον μακαρονισμόν.

.

« Ἐπειδὴ ἡ γλῶσσα εἶναι κοινὸν καὶ δημοτικὸν ὅλων τῶν ὁμογλώσσων κτῆμα, τόση μόνον ἐξουσία συγχωρεῖται εἰς τοὺς καλλωπιστὰς αὐτῆς, ὅση δὲν τοὺς κάμνει ἀκατανοήτους εἰς τὸν ἀπαίδευτον λαόν. Εἶναι ὅμως καὶ πολλόταται περιστάσεις ἀναγκάζουσιν τὸν γράφοντα νὰ μεταχειρίζεται καὶ λέξεις ἀγνώστους εἰς τοὺς πολλούς· ἀλλ' ἔχει καὶ τούτου θεραπείαν, ἂν φροντίζη νὰ τὰς θέτῃ εἰς τόπον ὅπου τρόπον τινὰ σχολιάζονται ἀπὸ τὰς συνοδευούσας λοιπὰς λέξεις, ἢ καὶ νὰ τὰς ἐξηγῇ μὲ ὑποσημείωσιν, διὰ νὰ γνωρίζωνται εἰς τὸ ἐξῆς ἀπὸ ὅλους. Ἄν ᾖναι χρέος τῶν λογίων νὰ συγκαταβαίνωσιν εἰς τὴν ἄγνοιαν

τῶν χυδαίων, διὰ νὰ μὴν ἀκούωσι κατὰ πᾶσαν ὥραν ἀπ' αὐτοὺς τὸ,

ἀμαθέστερόν πως εἶπε καὶ σαφέστερον,

χρεωστοῦν ὅμως καὶ οἱ χυδαῖοι νὰ ἀναβαίνωσι κατὰ μικρὸν πρὸς τοὺς λογιωτέρους, διὰ νὰ μὴν ἀποχυδαῖσθῶσιν ὁλότελα. Δὲν εἶναι δίκαιον οὔτ' οἱ ἰδιῶται νὰ καταδικασθῶσιν εἰς τὴν ἀκαταληψίαν τῆς γλώσσης, διὰ τὴν ἄλογον ὄρεξιν τῶν ζητούντων ν' ἀναστήσωσι τὴν παλαιὰν γλῶσσαν, οὔτε πάλιν οἱ λόγιοι νὰ καταφρονήσωσι, πρὸς χάριν τῶν ἀπαιδευτῶν, τὸν καλλωπισμὸν καὶ πλουτισμὸν τῆς γλώσσης. Ἡ ἀνάστασις εἶναι ἀδύνατος· μέρος τι μόνον ἀπὸ τὸν πλοῦτον τοῦ νεκροῦ τούτου μᾶς ἐσυγχωρήθη νὰ κληρονομήσωμεν, καὶ νὰ τὸ συναρμόσωμεν μετὰ τὴν κοινὴν γλῶσσαν. Καὶ τὸ μέρος τοῦτο, κατ' εὐτυχίαν, εἶναι ἀσυγκρίτως πλουσιώτερον τῶν ἀπὸ τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν καταγομένων νεωτέρων γλωσσῶν.

« Ὁ πλοῦτος οὗτος ἔδωκεν ἀφορμὴν καὶ εἰς τὸ ἀηδέστατον μιζοβάρβαρον ὀνομαζόμενον ὕφος. Ἀπὸ πολλὰς συγχωρημένας τῆς παλαιᾶς μιμήσεις ἀπατῶμενοι, ἐμβάλλομεν εἰς τὴν νέαν καὶ τὰ ἀσυγχώρητα, καὶ ἐξεναντίας καταφρονοῦμεν λέξεις καὶ φράσεις χρηστὰς, εὕρισκομένας πολλάκις καὶ εἰς τοὺς παλαιούς· συλλογιζόμενοι, ὡς φαίνεται, τὸ « Ἐπειδὴ τοῦτο συγχωρεῖται, διὰ τί ὄχι καὶ ἄλλο τοιοῦτον; » Ἀλλ' εἶναι ἄλλος λογικώτερος συλλογισμὸς, τὸ « μέχρι τούτου ». Τοῦτον ἀμελοῦντες κοπιᾶζομεν κόπον μάταιον νὰ συγκλώθωμεν τὰ ἀσύγκλωστα, καὶ ἀπομακρύνομεν τοὺς ἀναγινώσκοντας ἀπὸ τὴν ἐνδεχομένην ἐκ τῶν γραμμένων ὠφέλειαν. »
